

Ípíru

Ísu kwíyómpa'a irówana moóráwai áwí'a íma agaimakáiwai moórá-kwaai aiyayaan-umai sísamaivakemba avakaeté-iya'iyó. miráumai-ima maisuwéna maanáimbá agaimái Yútaa-kwaasi moórá-kwi'a Ípíru-kwaasi Ísun-aai isésa kwená aampa'ó kwéguntavai tuwíráái sésa sáwí'a umátínkówasa minámbá ivátuwesa ááéraam-bonor-amba ókwara'a kwáráavo séna maarán-áimbá agaimái mátímakaiye.

Ísu Áánútu ááninkoma Mósesimba usáyaaitaraiye. Ísu aiva'-mónó-káwáánákómá mono'-máayái-kwáásí usáyaaitaraiye. póí tuvú'mái Áánútumba ámakaamba aiva'-mónór-ámbá isaná Ísu marapá'á kumbéna kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwáníntavai puwéna kwenáúma Áánútumba ámakaimba póna kentáásí monor-ámbá kwikáimba pó'a Ísumba íma auwé'a asiramái máéro séna agaimái mátímakaiye.

Áánútu ááninko áwíkoma kwíyómpaken-kwayo' narawa túwíkomba usáyaaitarain-kwasai.

¹ naaóvá'á moórá-mora-tawai Áánútu kwenáái simátímakowaiyavena súwasa miwí Áánútu siráin-aimba mirám-biran-aimba kentáá síkwá'náyomba simátíma'mae tiráimba isaná

² ívé'a naaén-kanaavimba Áánútu ááninko Áánútun-aai simásímakaintaawe. naaóvá'á kwíyómba maramá íma kwáyonka'a

Áánútu súwana ááninko kwíyóm̄ba maramá tarórumakena naaém̄ba amápa-tantaaka'a kárákwiyiniye.

3 Áánútuna ságayanko ááninkompinkemba sáma kaisaná Áánútumo máyáintemba miráumai ména miráumaimo máyáiwai kentáá kwéagaraasinkaisana kwená asirayán-áínkóntávéna kwíyóm̄ba maramá kwaikwai'a kwéiye. kwemá pukáintavena kentáási sáwí-imayaa maisiyuwéna pukáimpinkemba usásinena kwíyóm̄pa'a iyéna Áánútu asirayám̄bó usáyaaitarawai ayáánúrapa'a asirayán-áyámpá'á mara'á ména

4 póna kwenáwí'a Áánútu ááninko áwíko póna Áánútuna kwíyóm̄paken-kwayo'narawa túwíkomba usáyaaitaraiye.

5 Áánútu kwená kwíyóm̄paken-kwayo'narawatavena íma siráivo ááninkontavena séna

emá kesáánimba óna'a

kesí mayáírá'á ánkaraumne

Áánútu séna moórá-ainkwara'a séna

kemá avowámá úmae íyónana kwemá

kesááninko mirá úmae iyíníye

séna kwíyóm̄paken-kwayo'narawatavena íma siráivo ááninkontavena séna

6 Áánútu kwenááninko usáyaaitaraiwaimba ai'marówana kunkáinka'a séna

Áánútuna kwíyóm̄paken-kwayo'narawa'a

kwená imáyáa mósá maránááowe

kwenááninkontavena siráimbanivo

7 kwená kwíyómpaken-kwayo'narawatavena súwana Áánútun-aai aúváí-kwandaaivimba agaimaréna séna

kemá súnasa kesí kwíyómpaken-kwayo'narawa'a úndáraamba to'maésa kwénaaowe. kemá súnasa kesí kwayó'nárawa'a tawáombo intenkáám-báyái kwémayaawe

siráivo

8 Áánútu kwenááninkontavena séna

Áánútuwo kwaásira'o kárákwimaemo íyínda íma ánásaniye. kárákwiyonda arupí umái kwégarakwiyone.

9 kawe-tántáátávái aamoí é sáwí-yantaatavai áyámba kwéone. mindáyavena Áánútu ená Ísóigo embá usásinankaraisa amáparawai usáyaaitaraanana enarumbá kawe'á umánkaraiye

séna

10 ááninkontavena moórá-aimba séna

Ísóigoo ááinka'a maramá taróre enayáándeí kwíyómba taróruraanda

11 mintántáá'á ánásaina emá maí'mai'a ínáyone. unáánkwátóimo atúmó kénamo ánásaintemba kwíyómba maramá miráumai ánásaniye.

12 kwátóimo tavúmáráantemba kwíyómba maramá mirá ínáyone. unáánkwátóimo aúnámo ontembá kwíyómba maramá mirá éma ívé'o máyáanten-umai maí'mai'a éma íma puwínáyone siráiyé.

13 Áánútu maanáimbá íma kwíyómpaken-kwayo'narawatavena siráivo ááninkontavena séna

kesiyáánúrapa'a asirayán-áyámpá'á mara'á
 uména'a ená namuro-kwáásí tínkamona
 emá usáyaaitaniyone
 siráiyé.

¹⁴ mináímbá siráivo Áánútuna kwíyómpaken-
 kwayo'narawa'a nórandarawara'o. miwí íma
 túma kwáyáiwai timané su'mai kwáyáiwai
 ésa Áánútumo sintembá mirá kwéowana
 Áánútu simátimena séna kawer-ámpá'á
 métinkaunda-kwaasi kuntúwa'naa oro séna
 kwéti'maraiye. mindáyavena Áánútu ááninko
 áwíko kwíyómpaken-kwayo'narawa túwíkomba
 usáyaaitaraiye.

2

*Ísuma sáwí'o umáímo máyaundavinkemba
 kawer-ámpá'á mésínkáíwaina kwaasái.*

¹ Áánútu ááninko kwíyómpaken-
 kwayo'narawa'a usáyaaitaraintaveta árain-
 aimbo ísaraunda-aimba asiramái tátoreta
 mináímbá ivátuwaunavaiyaanivo imáyáaya úmae
 iyónaumne.

² Áánútuna áamáamba kwíyómpaken-
 kwayo'narawa'a siráan-amaamba árain-aimba
 póna káráraawaiye ímo ísaraawaiye sáwí-
 meyamba arupí umái tímakaiye.

³ ánivo Áánútu séna sáwí-imayaavinkemba
 kawer-ámpá'á métinkanae séna anóm-
 bayaiyavena ááninko kentáásí Ísóigomba
 ai'marówana marapá'á kunkáiyé. minánón-
 áímbó ísámaimo ivátuwetaamo éta árai'a
 sáwí-meyamba kentáásópa'a tínimba íma

aseránaundayaawe. aiva'á Ísóigo minánón-áímbá
 simátimuwasa ísaraan-kwaasi simásímúwana
⁴ mináímbá árair-aimban-iye
 sénaundayavenaya póna Áánútu asirayámbá
 tímúwasa ó'on-o'om-bayai ímo awánaraunda-
 mayai sáá'a kwégom-bayai máyówana Áánútu
 kwená imáyáavinkemba kwenamankó túwa'naa
 úwasa mirám-báyái mairáawe.

⁵ ménaaon-kwaasiyave'a kwésune.
 íma kwíyómpaken-kwayo'narawa'an-ivo
 kwenááninkomba usásinankaraimba póna kwemá
 kwaásira'a kwégarakwiyye.

⁶ mináíntávéná moóráwai Áánútun-aaí aúvái-
 kwandaavimba agaimaréna séna

Áánútuwo kwaási úwoisan-tantaa'a owá
 nóra se miwíyávái imáyáa éwa kwaási
 sáwíyan-tantaa'an-ovo nóra se miwírá'á
 kwégarakwiyono.

⁷ kwíyómpaken-kwayo'narawa tínaaempa'a
 kwaási mótinkaanasa sáwíyanka'a mivá'á
 máyáambanivo ívé'a anómba umátinkaanana
 túwíko anómba isá

⁸ usásintínkaraanasa amápa-tantaaka'a
 kwégarakwiyyowe

agaimaréna séna Áánútuwo usásintínkaraanasa
 amápa-tantaaka'a kwégarakwiyyowe siráimba
 íma moórá-yantaa'a aváántuwesa amápa-
 tantaaka'a kanaán-umai kwégarakwiyyonta ívéta
 íya kwétuwanaumne.

⁹ ánivo Ísuna ááinta awánaraumne. Áánútu
 sáwíyanka'a kwíyómpaken-kwayo'narawa
 tínaaempa'a Ísumba móankarena ai'marówana

marapá'á kumbéna amáparawaiyavena imáyáa úwasa áí'a úni'a umánkówana puwúwana mindáyavena Áánútu anón-kwi'a tamánkena áwí'a anómba umánkaraiye. Áánútu úwoi túwa'naa ónáe séna Ísumba ai'marówana marapá'á kumbéna amáparawaiyavena imáyáa éna pukáiyé.

¹⁰ Ísumba áí'a úni'a umánkóntave'a imáyáa é'a sé'a Áánútu amápa-tantaakona ááimba póna amápa-tantaa'a tarórena séna ságyan-ayampa'a sáwívarawai maígwáe séna sáwí-imayaavinkemba iyátinkena ságyan-ayampa'a métinkaniwaiyavena Áánútu kanaán-iye súwasa Ísumba áí'a úni'a umánkómba mindáyavena kasenkuí'a uráiyé. Áánútu mirámó uráimba kawe'á uráiyé kwésune.

¹¹ Ísu kwaásiya Áánútundei-i'a kwéumasinkaiwaiyaawe Áánútundei-i'a kwéumasinkaiwaiye Áánútu mimbórá tivowámá intávéna Ísu séna kesúnava'maa'an-owe siráin-aimba íma sáwí-imayaa éna kawer-ímáyáá kwéiyé.

¹² mindáyavena moórawai Áánútun-aaí aúvái-kwandaavimba agaimaréna séna

Áánútuwo enáái kesúnava'maa'a simátime'a toru-pamáí ménka'a monor-ímó sendavímbá enáwí'a mósá maránaumne

séna

¹³ moóráva'a agaimaréna séna

kegwará'á Áánútumpa'a agevamái máyaumne

séna moóráva'a agaimaréna séna

Áánútumo símakain-iyampoi kesé máyáawe

agaimaréna siráiyé.

¹⁴ Áánútumo símakain-iyampoiyavenamo siráimba marará-kwáásímó onten-áúwawaagwara'a Ísu ména séna Sáátáánigo kwaásimo puwónááon-asirayambo tokáimba ánásasuwanaumne.

¹⁵ aasiyaasí puwónaumne-imayaamo kwéesamo táátavesamo kwéowanamo tátokain-imayaa iyátinkanaumne séna puwéna usásinena Sáátáánigomba usáyaaitaraiye.

¹⁶ árai'a íma kwíyómpaken-kwayo'narawatavainivo Ááváramumo Áánútun-aaiyavenamo áraire siráintemba kesáámó mirámó kwéundawaiyavena súwa'naa índayavenaya miráumai pukáiyé.

¹⁷ kentáásí aiva'-mónó-ḱáwáánákó éna kentááyávéna imáyáa éna Áánútumpa'a aai simái kawé'á éna aruntá umásinkenaya kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwénaya mirá ínintavena marapá'á kuména kwaási áúwawaagwara'a ména kwenáúnava'maate kesáámó úndantenta miráumai ména súwa'naa ínín-amba mimbórá-ámbá kwáyáintavena mirá uráiyé.

¹⁸ ááémo marapá'ó máyonka'a sáwí-aimbo sínda ísare'a áí'a índai'a umánkanae sésa áísaa úmaesa kwéiyesa áí'a úni'a umánkaraamba íma sáwí-ampa'a kuráimba pósa kentááyávésa sáwí-aimbo siyamba isánáe sésamo ombá kanaán-umai kwésuwa'naa-intaaniye.

3

Ísu áwíkoma Mósesi áwíkomba usáyaaitarain-kwasai.

1 kesí kwaásiyono. súnda-aintave'a Ísumpa'a imáyáa úmae iyóro. Áánútu keinárawa'a kwendéi-í'a umátínkarain-kwaasiyavena séna kwíyómpa'a kesé ménaaowe súmba ísaraavo Ísuntave'a imáyáa úmae iyóro. Áánútu kwembá ai'marówana marapá'á kumbéna árair-aintavetaamo árairemo súnda-ainkata kárákwiraiwai éna aiva'-mónó-káwáánákó isa'á kwentáv'é'a imáyáa úmae'a iyóro. aiva'-mónó-káwáánákóná mayái

2 mimbáyái mayáíndayavena Áánútu Ísumba usásinankowana íma ivátuwena mimbáyái kawe'á umái kwémayaiye. naaová'ó Mósesimo Áánútuna kwaásivimbo mayáímó ímo tuwénamo kawe'ó umáímo mairáintemba Ísu mirá uráiyé.

3 naambá kawe'-námbán-iye siráavo mindámbó uráin-kwaasigo áwí'o mósá kwémaraantemba Mósesi kawe'-máyái-kwáásímán-ivo Ísu áwí'a mósá maráúndaya kwéusayaaitaiye.

4 amápa'-nambo kwaásimo kwéomba mindágwara kwaásigwara amápa-tantaakwara'a Áánútu úmakaiye.

5 Mósesi Áánútuna mayái-kwáásígó éna Áánútuna kwaásivimba mimbáyái íma tuwéna kawe'á umái kwémaena Áánútumo sínda-yantaa'o paárinimba simátímakaiye.

6 Mósesi mirá uráimbanivo Ísu Káráísiti íma mayái-kwáásígómán-ivo Áánútu ááninko úramba póna Áánútuna kwaásira'a kárákwiyimba íma ivátuwaimba kawe'á umái kwémayaiye. Áánútun-aaiyavetaamo áraire sétaamo aamoimó étaamo

asiramáimo amu'marétaamo métaamo éta
 Áánútuna kwaási-ita ónaumne.

*Áánútuna kwaási kwenópa'a koagándaan-
 kwasai.*

⁷ mindáyavena naaóvá'á Áánútun-amanko ken-
 táá síkwá'náyontavena siráin-aimba imáyáa oró.
 maará séna

ívé'a Áánútumo kwésimatimin-aimba ísáaro.

⁸ naaóvá'ó Áánútun-aaimo arááisúmbo tiruntémo
 makáantemba kemá mirá ováínivo kwenáái
 ísáaro. kavóná-marava'a mésa kentíkwá'náma
 mirá kwéesa Áánútumba kwembásínkáánkái ésa
 sáwí-mayai maésa kwenáái arááíraawe.

⁹ ayáátáaka'a 40 ima kentíkwá'náma túwa'naa
 uráunda-mayai awánaraambanivo kesáái
 araaísésa kembásínkáánkái ésa sáwí'a
 umásínkáantave'a

¹⁰ áwáá'a tiyé'a sé'a miwítí imáyáa sáwí'a úmae
 iyésa agaráátinkaunda-amba íma kwáráawe sé'a

¹¹ áwáá'o tiyúnda asiramái sé'a kesópa'a íma tésa
 kesé taagándanaaowe siráumne Áánútun-amanko
 siráíye.

¹² kesí kwaásiyono. Áánútun-amanko
 mináimbá siráintavai kárákwimai kawé'á
 oró. keinárawapinkemba évakarawai sáwí-
 imayaa kwéesa Áánútun-aaiyavesa íma áraire
 sésa Áánútu asirayáankwáráwáimbá tínaaemba
 umámévainivo kárákwimai kawé'á oró.

¹³ keinárawapinkemba évakarawai sáwí-imayaa
 iyana mínímáyááó kampa'á simátiyuwainasa
 Áánútuntavesa íma imáyáa ésa tirunté
 máraavainivo moórá-morawai kentí imáyáa

asiramátínkáaro. kentí kanaamó kwáyáinka'a mirán-oro.

14 aiva'á Áánútumpata imáyáaya ówándara'a kentáásí imáyáao asirayámbá póta miráumaimo maí'mai'o étaamo éta Ísu Káráísitiye tarúmai méta marapá'á máyaunda-kanaaya ánásaindara'a asiramái ménaundayaaniye.

15 Áánútun-aaí aúvái-kwandaavimba agaimaréna séna

ivé'a Áánútumo kwésimatimin-aimba ísáaro. naaóvá'ó Áánútun-aaímo arááísúmbo tiruntémó makáantemba kemá mirá ováínivo kwenáái ísáaro. agaimaréna siráíye.

16 sún-da-kwaasi nááwiya Áánútun-aaí kwéisesawa arááíraana'iyó. kentáá síkwá'náma Ísípi-maravakemba Mósesi ayútiyuwena tí'maena tiráiwai miwí Áánútun-aaí kwéisesa arááíraawe.

17 nááwiya ayáátááka'a 40 ira'a Áánútu áwáá'a tíkaiyo. kavóná-marava'o mésamo sáwí'o kwéesamo pukáawai miwíyávéna áwáá'a tíkaiye.

18 nááwiyaavenawa asiramái séna kesópa'a íma tésa kesé taagándanaaowe siráíyo. kwenááimo ímo ísáimaimo kawé'ó uráawaiyavena siráíye.

19 kwenááiyavesa íma áraire sésa kwenká'á íma agevamái máyomba pósa íma kanaán-umai kwenópa'a kwésa kwesé koagándaraan-ainta ísaraumne.

4

1 kentááyávéna Áánútu séna kesópa'a taagándanaaowe simái tarúmakain-aimba kwáyáimba pó'a keinárawapinkemba évakarawai

sé'a kwenópa'a kwé'a kwesé koagándanaumne-
kanaa matuké'a arávasuwaiyavainivo kárákwimai
kawe'á oró.

² Áánútuna kawer-áimbó ísaraundantemba
ááéma kentáá síkwá'náma ísaraambanivo úwoi
tááre su'mai isésa íma áraire sésa tirumpimbá
tátorowana póna mináínkó íma túwa'naa uráiyé.
mindáyave'a keinárawapinkemba évakarawai sé'a
Áánútunopa'a kwé'a kwesé koagándanaumne-
kanaa matuké'a arávasuwaiyavainivo kárákwimai
kawe'á oró.

³ naaóvá'á Áánútu kwíyóne marawé tarórumai
ánásena agándarain-kanaa kwáyáimbanivo
kwenááiyavesa íma áraire sésa kwenká'á
agevamái méraawaiyavena séna
áwáá'o tiyúnda asiramái sé'a kesópa'a
íma tésa kesé taagándanaaowe
siráimbanivo kwenááiyaveta áraire séta kwenká'á
agevamái máyaundawaiya kwenópa'a kwéta
kwesé koagándanaundayaaniye.

⁴ Áánútun-aaí aúvái-kwandaavimba kwesé
koagándanaundayavenaya agaimaréna séna
Áánútu ava'moraé-kanaa mayái maimái
ánásasuwena avakaeté-kanaa agándaraiye
agaimaréna siráimba póna agándai-kanaa
kwáyáimbanivo

⁵ Áánútun-aaí aúvái-kwandaavimba agaimaréna
séna
kesópa'a íma tésa kesé taagándanaaowe
siráimba póna

⁶ agándai-kanaa to'mayaa úmakaimba pósa
évaka-kwaasi kwenópa'a kwésa kwesé

koagándanaaowe. aiva'á Áánútun-aaí ísaraawai íma áraire siráamba pósa kwenópa'a íma kwésa kwesé agándaraawe.

⁷ sáwívar-ima maisuwéna Áánútu moórá-kanaama maréna séna minkánáá tíniye séna Tévítimba simámuwana Áánútun-aaí aúvái-kwandaavimba agaimaréna séna

ív'e Áánútumo kwésimatimin-aimba ísáaro. tirumbó makáanteni'a íma é'a kwenáái ísáaro agaimaréna siráin-aimba kaeká'á mináímbá agaimái simátimumpo ísáaro.

⁸ naaóvá'á moóráwai áwí'a Yósúwa tí'maena kawer-áyámpá'á mátinkomba mináyámpá'ó Áánútumpa'o agándai-ayampa'o kwáyonkakai naaémba Áánútu íma moórá-kanaama maréna séna agándanaaon-kanaa tíniye íma siráísino.

⁹ Áánútu kwená mayái ánásasuwena agándai-kanaa makáimba pósa kwená kwaási agándaan-kanaa kwáyáíye.

¹⁰ Áánútumo kwená mayáímó ánásasuwenamo agándaraintemba Áánútunopa'a kwésa kwesé agándaawaima miwígwará'á mayái ánásasuwesa agándanaaowe.

¹¹ mindáyaveta Áánútunopa'a kwéta kwesé agándanaundayaveta siyáántamba kwimáíya mayáíyá kwémayaundaya miráyá onó. kentáá síkwá'náma uráantemba mirá-sáwí'á únavaiaanivo kwenáái ísámai kawe'á éta kárákwimai kawer-íyataao.

¹² Áánútu máyáiwai isaná kwenááigo mayái kwémayaiye. évarevar-ayampa'a áwáima táí'matan-tusuwaaineimo póímo

kárámaimo túwínkaa'o ontembá Áánútun-aaigo kentáásirumpinken-imayaa sáwí-imayaawe kawer-ímáyááwé taaímbaraisata kwéawanaumne. sirááimo tain-tántáaré kwésunanaya Áánútun-aaigo taaímbaraisata sáwí-yantaare kawetántáaré kwéawanaumne.

¹³ kwíyómpare maraparé amápa-tantaa'a Áánútu aúranka'a íma kwéauyoraivo kwíyómpare maraparé amápa-tantaa'a avora'á kwáyáísana kwéawanaiye. kwemá mirá iwáí póna kesáá máyaundawaina ááinta sísaá ínata simámenaundayaaniye. Áánútun-aaí aúvái-kwandaavimba sún-da-aimba mirán-áimbá kwáyáintaveta kentáá síkwá'námo uráantemba mirá-sáwí'á únavaiaayanivo kwenáái ísámai kawé'á éta kárákwimai kawer-íyataao.

Ísuma aiva'-mónó-káwááná'án-iyé kwaasái.

¹⁴ Ísu Áánútu ááninko kentáásí anóndako éna aiva'-mónó-káwáánákó póna kwíyómpa'a Áánútuwe uména kentáá súwa'naa enaya kwéaisaa-imba póta kwenááiyaveta áraire siráundayaveta ívéta mináimbá asiramáiya tátoraano.

¹⁵ kentáásí aiva'-mónó-káwáánákó marapá'á máyonka'a amápa-tantaatavesa sáwí-aimbo sínda isánáe sésa áísaa úmaesa kwéiyumbanivo íma sáwí'a uráimba póna kentááyávésamo sáwí-aimbo síyambo isánáe sésamo ombá kentáávimbá íma asirayámbá kwáyáísana kwemá suwánénaya aruntá kwéumasinkaiye.

¹⁶ mindáyavena kentáávimbá umbai-yántáá'á kwáyaindara'a íma sáátaveta kwéonanaya

Áánútu úwoi kwésuwa'naa-iwainopa'a konanayá aruntá umásinkenaya úwoiya súwa'naa íníye.

5

¹ aiva'-mónó-káwáánákóná mayáímá mayánááontavesa Yútaa-kwaasivinkemba moórá-morawai usásintinkaawasa kwévukowasa ó'omba usásintinkaawasa kwaásiyavesa ísámai Áánútumpa'a áísaa esa kwaásimo sáwí'o kwéontavesa póímo tuvú'mái Áánútumba kwéamesa évaka-tantaakwara'a kwéamewe.

² miwí kwaásima pósa íma asirayánkwáráwái ésa mindáyavesa ímo kawé'ó umáímo isésamo sáwí'o on-kwáásiyávésa kanaán-umai kawé'á umái tirumbá umátinkesa

³ íma kawé'á umái asiramái mésa sáwí'a kwéontavesa amápa-kwaasiti sáwí-mayaiyavesawe su'mai ímanivo miwítí sáwí-mayaiyavesagwara'a imáyáa ésa póíma tuvú'mái Áánútumpa'a kwéamewe.

⁴ évakarawai íma imáyáa ésa sésa anóndako pó'a aiva'-mónó-káwáánákóná mayái mayánáe-ímayaa ésa mirám-báyái kwémayaavo naaóvá'ó Áánútumo moórawai áwí'o Érónimba usásinankowana mirám-báyáímó mairáintemba Áánútu usásintinkarawaiye su'mai mimbáyái kwémayaawe.

⁵ miráumai Ísu Káráisiti íma imáyáa éna séna anóndako pó'a aiva'-mónó-káwáánákóná mayái mayánáe íma siráivo Áánútu usásinankena aiva'-mónó-káwáánákóná mayái aména séna emá kesáanimba óna'a kesí mayáír'á'á ánkaraumne

séna

⁶ moórá-ainkwara'a súwana agaimaréna séna
moóráwaimo áwí'o Méókíséteki anóm-bono-
kawaanako uráintemba emá mirám-báyái
maimaé iyíníyone

Ísu Káráisitintavena siráiyé.

⁷ Ísu Káráisiti marapá'á máyonka'a eésé'á
éna ivi'á téna námúnaa séna puwínintavena
Áánútumpa'a áisaa ena puwíndamo kanaamó
umáímo áwa'naa íníwaintavena súwa'naa uwo
séna Áánútuna imáyáa kwakáimba póna áwa'naa
uráiyé.

⁸ Ísu árai'a Áánútu ááninko úwana umbai-
yántáá'ó kwempímbó tumba íma mindáyavena
imáyáa éna Áánútuna imáyáa kwaréna

⁹ kasenkuí'a éna kwenááiya taag-
wiyavúndawaiya sáwí-imayaavinkemba
kwéiyasinkaisata aúnái'a umáiya maí'maita
kwéune. Ísu mintántáákóná ááimba póna

¹⁰ Méókísétekimo mono-káwáánákó
uráintemba aiva'-mónó-káwáánákóná mayáímá
mayánintavena Áánútu Ísumba usásinankaraiye.

*Ísuna aampa'á kwaré'mai ivá'á túwáavo siráin-
kwasai.*

¹¹ simátimunda-aimpimba sáwívar-aimba
kwáyáimbanivo íma ísámai kawé'á kwéontavena
agaráátinkanaunda-mayaigo umbaí kwétaiye.

¹² ááéma Ísu Káráisitin-aaí isé'a ayáátáá-kanaa
maisukáavo nóra séra íma simátíma'mae kwéiyo.
Áánútun-aaivinkemba avorar-áímbá íma ísámai
kawé'á é'a moóráwai ókwara'a simásiminkwae

sembánivo umarambó náámbo nésamo asirayán-tómbó ímo kwénaantenkaani'a é'a pó'a Áánútun-aai íma kanaán-umai simátímakaawe.

¹³ umarambó náámbo nésamo ímo kawe'ó umáímo aaimó ísáantemba miraráán-umai kawe'ó umáímo maiyé sáwí'o umáímo maiyé miwáná ááimba íma ísámai kawe'á kwéowe.

¹⁴ tinón-ésamo asirayán-tómbó naantembá kawer-ímáyáá úmae iyówai amápar-imayaa taaímbai kwéisaawe.

6

¹ mindáyaveta Ísu Káráisitin-aai paákákén-áiné su'mai íma íséta asirayán-áímbá arumpimbá kwáyáin-ainkwarata íséta sáákaevayan-kwasiraanta íyataao.

Ísu Káráisitin-aai paákákén-áímbá á'a simátímakaunda pó'a íma moórágwara'a simátíma'mae iyónaumne. simátímakaunda-aimba maarán-áímbán-iye. úwoi-mayaiyave'a tínaaemba umáme'a Áánútun-aaiyave'a áraire kwése'a kwenká'á agevamái máyáawe.

² nombó kwévetinkaan-aimba simátíme'a Áánútuna mayái mayáinkwáe sésa usásintinkesa tine'á tiyáámba kwétatoraan-aimba simátíme'a kwaásimo pukémpinkemba usásinanaaon-aimba simátíme'a Áánútu kwaásimo máyáawaina ááintavena tísaa ena timínana mimbéyámbá kwaíkwei'a ínín-aimba simátímakaunda mináímbó á'o simátímakaunda-aimba ísaraavo asirayán-áímbá arumpimbá kwáyáin-aimba ísáaro.

3 Áánútumo súwa'naa ínataamo éta iséta saákaevayan-kwaasiraanta ónaumne.

4 Áánútuna aampa'á kwaré'mai ivátukaawai ó'omba kotavisíyasa koyauwerésa kawer-ámpá'á ténááombanivo íma ténááowe. miwí Áánútu sáma kamátínkarain-ayama'p'a máyówana túwa'naa ena kwenamankó miwísé máyowasa

5 miráumai méša sésa Áánútun-aai kawer-áímbán-iye sésa Áánútuna asirayámbá évaka'a awánaraawe. naaémba Áánútuna asirayámbá amápa'a paárínasa minásíráyámbá évaka'a awánamai

6 ivátuwesa íma ó'omba koyauwerésa Áánútumpa'a ténááowe. mirámó kwéon-kwaasi maará kwéowe. Áánútu ááninkombo taaira'ó tuvúwúwanamo pukáintemba miwí mirá kwéowasa tuwánésa Ísumba simái sáwí'a umánkááwasa mirámó ontávésa íma kanaán-umai koyauwerésa Áánútumpa'a teénááowe.

7 mirámó kwéon-kwaasi maararáán-kwáásimán-owe. moórá-mora-tawai aa'á tisaná maramá kawe'á isaná toómbá anómba isasá kwaási kwénaawana Áánútu mirám-bárámá kawe'á kwéumatinkaiye.

8 ánivo moórá-ayampa'-marama karaan-tantáaré námáiye kwáyáim-barama úwoi-marama isaná sáwíyanka'a Áánútu iravímbá agaisuwániye. miráumai Áánútuna aampa'á kwaré'mai ivátukaawai íma kanaán-umai koyauwerésa Áánútumpa'a teénááowe. mindáyave'a Ísu Káráísitin-aai paákákén-áímbá íma moórágwara'a simátimenaumne.

9 kesí kwaásiyono. mirán-áimbá súndanivo keinárawatave'a sé'a íma sáwí-mararaan-kwaasi é'a kawe'-máraráán-kwaási owaná Áánútu kawer-ámpá'á kwémetinkaiye sune.

10 Áánútuntave'a imáyáa kwéontave'a kwená kwaási kwétuwa'naa-e'a ívékwara'a mirá kwéowana Áánútu arupí umái máyáiwai mimbáyáiyávéna íma kwéawinkaiye.

11 maaráyávéna sirááíma kwétaiye. moórá-morawai Áánútuntave'a imáyáa kwée'a karuwaa'á é'a íma ivátuwe'a naaémbo ménaaombo paárinintave'a amu'maré'a mé'a

12 íma tívón-káína'a íma ivátuwe'a Áánútuwe asiramáímo aráápamaimo mésamo Áánútumo tíménaumne siráíntavesamo amu'marésamo máyáan-kwaasiraani'a oró. maarán-kwaásiráání'o ombá sirááíma kwétaiye.

Áánútu simái tarúmakin-kwasai.

13 naaóvá'á Áánútu Ááváramuntavena siráimba simái tarúmakonka'a póna kwembá usáyaaaitaraawai íma máyáantavena Áánútu séna amáparawai usáyaaaitaraundawai mé'a kesúranka'a sé'a kemó súnda-aimba árai'a ónaumne séna simái tarúmarena

14 Ááváramuntavena séna árai'a kawe'á umánkaumpo enáisaavutantambo ónááomba sáwíva'a paáronaaowe súwana

15 Ááváramu áraire séna asiramái ména íma ivátuwena amu'maréna ména Áánútumo simáímo tarúmakaínteni'a uráíye.

16 Yútaa-kwaasi tiká'ó márámbe maará kwéowe. évakarawai mirá ónaumnemo sembó ombá usáyaaitaraiwai aúranka'a sésa mirá

ónaumpo ímo mirámó onanamó éna sáwí-meyamba simíniye kwésewe. mirámó sésamo ombá ó'owi ó'on-aimba íma mimpímbá sembá maará sésa kemó sentení'a kwéowe sénááowe.

17-18 miráumai Áánútu kawe'á umátinkaniwaiyavena imáyáa éna séna mirá ónaumne simái tarúmakaimba póna Áánútu séna kwaási kentávésa sésa siráintemba íma éna ó'oni'a íniye seváimpo'a amáparawai usáyaaitaraundawai é'a kesúranka'a sé'a mirá ónaumpo ímo mirámó onanamó éna sáwí-tantaa'a paáriniye Áánútu simái tarúmakaimba miráumai aanávó kwenaúranka'a simái tarúmakaimba póna íma karániye. mirámó siráintaveta kesáá kwenópata máyaundaya kweukáámbá aisínkaraisata minándámpá'á méta asiramái séta siráinteni'a íniye séta asiramái méta kwéamu'maraumne.

19-20 naambó ésamo ávombo aimakáawanamo asiramáímo kwáyáintemba Áánútumo siráinteni'a kawe'á umátinkaniyemo siráin-ainko kentáá asiramásínkáísata Áánútumo kwíyómpa'o máyáiwaintaveta imáyáa éta amu'maréta máyaumne. Ísu kentáásí aiva'á kwíyómpa'a iyéna mono'-nánkómbá Áánútuna aoka'-náúmpá'á ontamó úmakaan-ampaantama tarurúwa'marena iréna kentááyávéna imáyáa éna mirá uráimba póta asiramáíya máyaumne. Méókísétekimo uráintemba kwíyómpa'a Ísu kentáásí aiva'-mónó-káwáánákó éna mirám-báyái maimaé kwéiyisata asiramáíya máyaundaya pó'a Áánútuntave'a imáyáa kwée'a karuwaa'á é'a íma ivátuwe'a

naaémbo ménaaombo paárinintave'a amu'maré'a máéro.

7

mono-káwáánákó áwí'a Méókísétekina kwaasái.

¹ minkwáásígó Méókíséteki kwemá Sérími-naopaken-kwaasiti kawáánákó éna Áánútu usáyaaitaraiwaina mono-káwáánákó úwana naaóvá'á Ááváramu namuro-kwáásítí anón-kwaasiye áái'a tiyéna usáyaaitaron-ayampakemba túwana Méókíséteki Ááváramumba aampa'á awánéna kawé'á umánkowana

² Ááváramu namuro-kwáásítí óísambo mayómba siyáánkaira'a taaímbakena Méókísétekimba moóra-inkwima ámakaiye. Méókísétekintavesa mináwíkóná ááimba kawé-káwáánákómán-iye sésa kwántámai kwésewe. kwemá Sérími-naopaken-kwaasiti kawáánákó áwíkona ááimba paru-káwáánákómán-iye sésa kwántámai kwésewe.

³ Méókíséteki aíkwá'ná túwíkwara anóvowi túwíkwara'a íma agaimakáamba kwáyáísana kwembó ánkaraín-kanaawe pukáin-kanaawe íma agaimakáamba kwáyáiye. kwenáái mirán-áímbá íma kwáyáintavena Áánútu ááninkoraani'a umái ména mono-káwáánarí'a umái maí'maí'a íníye.

⁴ maanáimbá imáyáa oró. kentáá síkwá'náma Ááváramu anón-kwaasi úmbaniyo kwemá Méókísétekimba namuro-kwáásítí óísampinkemba moóra-inkwima ámakaimba póta mindáyaveta séta Méókísétekima Ááváramumba usáyaaitaraiye kwésune.

⁵ moóráwai Ááváramu aísavutantamba uráiwai áwí'a Árívái kwenándáraken-kwaasivinkemba évakarawai mono'-má'yáir'á usásintinkaraiye. Áánútuna áamáámpinkemba moórá-amaanko séna Ísareri-kwaasiyono. kentí óísamba kwémayaampinkemba aasiyaasí siyáánkaira'a taaímbarempinkemba moórá-inkwima kentí kwaási Árívái-andaraken-kwaasi tíméro siráiyé.

⁶ Méókísétekimo Árívái-andaraken-kwaasigomo uráinkakai séta Ááváramu kwembá moórá-inkwima ámakaimba áamáánko siráini'a uráiyé súsono. ánivo Méókíséteki íma Árívái-andaraken-kwaasigon-ivo Ááváramumo siyáánkai-inkwimo kwimakáimpinkemba moórá-inkwima úwoi maimaéna kawé'á umánkena Áánútumo Ááváramuntavena kawé'á umánkanaumnemo simáímo tarúmakaiwaimba kawé'á umánkaraiye.

⁷ anón-kwaasigo sáwíyan-kwaasigomba kawé'á umánkáimba mináímbá iséta póta Méókísétekima Ááváramumba usáyaaitaraiye kwésune.

⁸ Árívái-andaraken-kwaasi siyáánkai-inkwivinkemba moórá-inkwi kwémayaawai kwévuwon-kwaasin-ovo Méókíséteki siyáánkai-inkwivinkemba moórá-inkwima maráiwaintavena Áánútun-aaí aúvái-kwandaavimba agaimaréna séna kwemá aúvamai úwoima má'yáiyé kwésisana póna kwemá Árívái-andaraken-kwaasi usáyaaitaraiye.

⁹ imáyáa é'a sé'a Ááváramuma Méókísétekimba moórá-inkwi ámakonka'a Áríváigwara'a ámakaintenkaani'a éna kwemá moórá-inkwima kwémayaiwai ámakaintenkaani'a uráiyé.

10 Ááváramu Méókísétekimba awánéna moórá-inkwima ámakonka'a Árívái íma paárurena aikwá'nágo arumpimbá máyonka'a uráintave'a mindáyave'a sé'a Áríváigwara'a Méókísétekimba ámakaintenkaani'a uráiyé kwésune.

11 naaóvá'á Áánútu áamáamba simátímakonka'a Árívái-andaraken-kwaasi mono'-má'yái maésa póí tuvú'mái Áánútumba aménááontavena Áánútuma usásintinkena Érónimba aiva'-mónó-káwááná'á usásinankaraiye. Árívái-andaraken-kwaasiti mayáímó arupí kwéumatinkainkakai Áánútu íma moórágwara'a aiva'-mónó-káwááná'á usásinankaisino. íma Éróninkaan-kwaasin-ivo Méókísétekinkaan-kwaasi usásinankaraiye.

12 Áánútu séna aúná-aiva'-mono-kawaana'a usásinankanae súmba póna ááéraan-amaamba mono'-má'yái-kwáásí Áánútuntavesa ísámai póí tuvú'mái kwéamen-amaamba ivátuwena aúná-amaamba simásimuwata ísaraumne.

13-14 mináímbá Ísóigo Ísu Káráisitintavena séna íma Árívái-andarakemban-ivo moórá-anda Yútaa-andarakemba paáruraiye. naaóvá'á Mósesi mono'-má'yái-kwáásíyávéna sirónka'a íma Yútaa-andaraken-kwaasiyavena siráiyé. íma Yútaa-andaraken-kwaasin-ovo Árívái-andaraken-kwaasi Áánútuntavesa imáyáa ésa póí tuvú'mái óntantaareira'a agairáamba ísaraumne.

Ísu Méókísétekiraam-bono-kawaana'an-iyé kwaasái.

15 mináínkóná ááimba maarán-iyé. Áánútu aúná-amba agaráátinkena aúná-aiva'-

mono-kawaana'a Méókísétekinkaan-kwaasi
usásinankaraiye.

16 íma Árívái-andarakemban-ivo asir-
ayámpínkémbá maí'maí'a éna íma ánásaniwai
aiva'-mónó-káwáánarí'a umái usásinankaraiye.

17 mindáyavena Áánútun-aaí aúvái-
kwandaavimba agaimaréna séna

moórawai áwí'a Méókíséteki anóm-bono-
kawaanako uráintemba emá mirám-báyái
maimaé iyíníyone

Ísu Káráisitintavena siráiyé.

18-19 ááéraan-amba Árívái-andaraken-kwaasiti
mono'-má'yáígó íma asiramái kwáyontavena íma
túwa'naa umai arupí umátinkowana Áánútu
ááéraan-amba ivátuwena moórá-amba kawer-
ámbá agaráásinkowata áraire séta asiramái méta
Áánútunopata kwégune.

20-21 Árívái-andarakemba mono'-má'yái-kwáásí
usásintinkonka'a úwoi usásintinkesa íma aaí
simái tarúmakaambanivo Áánútu Ísu Káráisitimba
aiva'-mónó-káwááná'á usásinankonka'a aaí simái
tarúmakaiye. mindáyavena agaimaréna séna

Ísóigo séna emá mono-káwáánákómó éma
maí'maí'a íníyone séna mináímbá íma
karáníye

Áánútu kwenááninkontavena simái tarúmakaiye.

22 mináínkó ááéraan-ainkomba usáyaaítowana
Áánútu simái tarúmaktavena Ísu Káráisiti séna
mináímbá árair-aimba kwaíkwai'a íníyone siráiyé.

23 moórá-aimba ísáaro. ááéma mono'-má'yái-
kwáásí sáwíva'a mésa pósa púwúntemba

anondára'a ó'owima mimbáyái usá maimaé iráambanivo

²⁴ Ísu Káráisiti maí'mai'a éna íma puwíníwai aiva'-mónó-káwáánákóná mayái usá maimaé iyéna

²⁵ maí'mai'a éna kentááyávéna imáyáa éna Áánútumpa'a áísaa úmae kwéiyena póna kanaán-umai sáwí-imayaavinkenta kwéiyasinkaiye. Ísu Káráisitinka'a agevamáíya méta Áánúmpata kwégunda-kwaasiya sáwí-imayaavinkenta kwéiyasinkaiye.

²⁶ Ísu Káráisiti aiva'-mónó-káwáánákómá éna Áánútuntavena imáyáa éna sáwí-aimba kwempímbá íma kwáyáísana kaweré su'mai umái ména marapá'á sáwí-kwaasivimba máyonka'a íma sáwí'a uréna kwíyómpa'a asirayán-áyámpá'á uména mirán-áíwá'-mónó-káwáánákómá ména kanaán-umai amápa-tantaa'a kwésuwa'naa-iye.

²⁷ kwaásimo sáwí'o kwéuntavesawe miwímó sáwí'o kwéuntavesawe Árívái-andaraken-kwaasi aiva'-mónó-kwáásí pói tuvú'mái Áánútumba áma'mae iráambanivo Ísu Káráisiti sáwí'o íí-áímbá kwempímbá íma kwáyowana póna miwímó uráantemba íma pói tuvú'mái Áánútumba áma'mae iyéna kwaásimo sáwí'o ontávénawe séna mimbórá-táwai puwéna mimbáyái ánásariye.

²⁸ amáán-aimpinkemba aiva'-mónó-kwáásí usásintinkowasa marará-kwáásí pósa sáwí'a uráambanivo minamáánkó ánaaemba Áánútu simái tarúmarena séna mirá ónaumne séna kwenáánimba kasenkunákómbá usásinankowana aiva'-mónó-káwáánárí'a umái maí'mai'a kwéiye.

8

Ísuma kentáásí aiva'-mónó-káwááná'án-ye kwaasái.

¹ sūnda-ainkona ááimba maarán-ye. mirán-áivá'-mónó-káwáánákó kentáásí mono-káwáánákó kwíyómpa'a ména usáyaaitamaimo kawáá uráiwai ayáánúrap'a asirayán-áyámpá'á mara'á máyáiyē.

² kwaásimo naambó kwéesimo Áánútuntavesa mindáúmpá'á imáyáa kwéombanivo kwíyómpa'a Ísóigo naan-úramba úmakowana Ísu Káráísiti mimpímbá Áánútuna aoka'-náúmpá'á uména aiva'-mónó-káwáánákóná mayáí kwémayaiye.

³ marapá'-áivá'-mónó-kwáásí póí tuvuwésa toómbá maésa umái Áánútumba aménááontavesa usásintinkaraavo Ísu Káráísiti kentáásí aiva'-mónó-káwáánákó moórá-yantaa'o Áánútumbo ámakaimba mindá puwéna kwenáúma ámakaiye.

⁴ kwaásimo sáwí'o uráantavesa amáánkomo siráintemba póímo tuvú'máímo Áánútumbo amém-bayai kwémayaan-kwaasi máyáambanivo Ísu Káráísiti marapá'ó ménaraankasi íma póí tuvú'mái Áánútumba amísino.

⁵ kwíyómpa'o naan-úrambo úmakaiwaina amankó'naankaan-damba marapá'á kwáyáisasa mindáúmpá'á mono'-má'yáí kwémayaawe. miráumai naaóvá'á Mósesi aiva'-mónó'-námbá índayavena úwana Áánútu simáména séna Sáínai-omapa'a agaráárankaunda-namba mirán-dámbá uwó súwana Mósesi kwíyómpa'o kwáyáin-dankona amankó'naankaan-damba úmakaiye.

6 kwíyómpa'a Ísu mono'-má'yáí kwémayaim-bayaigo marapá'ó mono'-má'yáímó kwémayaambayaigomba usáyaaitaraiye. Áánútu séna kawe'á umátinkanaumne simái tarúmakain-aimba Ísu Káráísiti kwéagaraasinkaimba mináínkó ááémo simáímo tarúmakain-ainkomba usáyaaitaraiye.

7 ááémo simáímo tarúmakain-ainkomo kwaásimo arupí umátinkarainkakai Áánútu íma aúná-aimba simái tarúmakaisino.

8 Áánútu kwená kwaási tuwánómba sáwí'a uwaná mindáyavena áwáá'a séna maarán-áimbá súwana Áánútun-ai aúvái-kwandaavimba agaimaréna séna

Ísóigo séna moóra-kanaa tína'a aúná-aimba simái tarúmare'a Ísareri-kwaasiye Yútaa-kwaasiye aúná-aimba simái tarútinkanaumne.

9 Ísípi-maravakemba miwí tíkwá'náma ayútinke'a tí'mae'a tiráundara'a aaí simái tarúmaundanivo mináimbá kárówa'a sínaqemba umátímaumne. aúná-aimba simái tarúmare'a íma ááéraan-ainkaamban-ivo aúná-aimban-iyé Ísóigo séna

10 moóra-ainkwará'a séna moóra-kanaa tína'a Ísareri-kwaasiyave'a aúná-aimba simái tarútinkaandara'a kesí áamáamba tirumpiné imáyáavine timé'a miwítí Áánútu máyáanasa kesí kwaási-i'a umái ménaaowe.

11 minkánáá tínsa miwítí kwaásiye ó'on-kwaasiye íma tááyesa Áánútunopa'a teró sénááowe. anón-kwaasiye úwoi-kwaasiye amáparawai á'a tiráamba pósa íma ókwara'a tááyanaaowe.

12 sirumbá umátinke'a sáwí-imayaa maitiyuwé'a misáwí-ímáyááyávé'a íma imáyáa úmae iyónaumne Ísóigo siráiyé agaimaréna siráiyé.

13 Áánútu aúná-aimba simái tarúmaranaumne siráimba póna aiva'ó simáímo tarúmakain-aimba ááéraan-aimba isaná ááéraan-tantaa'a sáwíyanka'a kwéna ánásanimba póna ááéraan-aimbo éna sáwíyanka'a ánásaniye.

9

naaóvá'á aiva'-mónó-káwáánákó purumakaná naaemá Áánútumba áma'mae iyúwana Ísu kwená naaemá ámakain-kwasai.

¹ naaóvá'á Áánútu aiva'á simái tarúmakain-aimba kwáyompinkemba Áánútuna imáyáa mósá kwémaraan-aimba kwáyowasa Áánútuna imáyáa mósá kwémaraan-damba úmakaawe.

² ampaanta-námbá úmakesa moóra-ampaantama avumpimbá ítámbakesa mósá arátukopatavesa Áánútuna aoka'-náúmparé sésa móruna arátukopatavesa kawer-úran-ayampare sésa mimpimbá oómbá kúra'mai marésa taareí úmakesa mintáaréír'á Áánútuna péréti-tomba marésa

³ mósá arátukon-daumpatavesa Áánútuna aoka'-náúmparé sésa

⁴ mimpimbá kóri-ontandei úmakaan-taarei marésa mintáaréír'á áséi-kwiyumba ún-kanama

kwéagayesa kawer-ánáveumba úmaresa kóri-ontan-kwandaainei minánáveumba ánáan-kwimaresa mimpímbá kóri-ontandei úmakaan-aveumpimba naaóvá'á kwíyómpakembo marapá'ó kunkáin-tonko áwí'a máána-tomba minánáveumpimba ma'mái minkáwé-ánáveumpimba marésa naaóvá'á Áánútu kwená mayáirá'á Érónimba usásinankowana kwená tááúnkakemba áruma kwíkáin-taumba minánáveumpimba marésa naaóvá'á Áánútumo Mósesimbo simámakain-amaambo siyáánkai-amaambo óntan-kwandaaira'o agaimakón-kwandaai kae-kwándáái minánáveumpimba marésa

⁵ kae-tántáá'á ayóígwará-tántáákái anón-kawe'a úmaresa sésa Áánútuna ááimba ó'oran-aainko póna sama kaiyé kwésuwana mintántáákáígó ayóígoráámbá minánáveumba káátena Áánútumo miwítí sáwí-imayaamo maitiyúwáin-aveumba káátaraiye. mindáyave'a ívé'a íma ayáátáár-aimba agayáúmne.

⁶ mirá úmakesa aasiyaasi-táwai mono'-má'yái-kwáásí mimbónó'-nánkómbá móruna arátukon-ayampa'a irésa mayái kwémayombanivo

⁷ moórá-mora-ira'a moórá-tawai morá-tawai Áánútu aoka'-náúmpá'á aiva'-mónó-káwáánákó iréna póígona naaemá maimaéna iréna kwemó sáwí'o úntavenawe kwaásimo ímo táá'o isésamo sáwí'o untávénawe mirá-sáwí'ó kwéomba maitiyuwáníntavena mindááémá Áánútumba ámakaiye.

⁸ mirá éna Áánútun-amanko maarán-umai

kwéagaraasinkaiye. mono'-nánkómbó móruna arátukaapa'o kwáyomba Áánútuna aoka'-náúmpá'á kwenópa'a iyónááon-amba íma avora'á kwéraiye.

⁹ mintántáá'á umásítai'a umái ívétaamo máyaunda-kwaasiya kwéagaraasinkaiye. Áánútuna imáyáa mósá makón-kwaasi pói tuvuwésa toómbá maimaésa umái Áánútumba ámakaambanivo miwí tirumpinkén-ímáyáá íma kasenkuí'a umátínkaraiye.

¹⁰ miráumai minámpá'á toóné noné kwénesa nombá kwéveresa kwéomba túyavesawe sésa mirá kwéuwana Áánútu aúna-amba agaráátinkowana ááéraan-amba ánásaraiye.

¹¹ mirá uráambanivo Ísu Káráísiti aiva'-mónó-káwáánákó ívé'a kwáyáin-amba kawer-ámbá agaráásinkena mono'-máayái kwémayain-daumpa'a mindámbá íma marapá'á kwaasi úmakaan-damban-ivo usáyaaitarain-damba kasenku-námbán-iyé.

¹² mimbórá-táwai Ísu Káráísiti Áánútuna aoka'-náúmpá'á kwíyómpa'a Áánútu máyopa'a iyumba mono'-máayái-kwáásígómó mémeona naaewé purumakan-aráákóná naaewé maimaénamo iráintemba íma mirá éna kwená naaemá maimaéna iyéna sáwí'o umáiyaaamo máyaundavinkenta siráínata aúnaí'a umáíya maí'mai'a ónaundayavenaya mirán-umai pukáiyé.

¹³ mémeona naaewé purumakankóná naaewé anááé-aráá'á purumakan-aráá'ó agaisukáampinken-kanaowe Áánútu aúranka'o sáwí'o uráan-kwaasi tinepimpá'á ayáútinkava'a

kwéesa miwí túma kawé'á umátínkówana Áánútu tuwánéna séna kawé'án-iyé siráiyé.

14 mémeona naaenéiyé purumakankóná naaenéiyé mirá uráambanivo Ísu Káráísitina naaeómá usáyaaitaraiye. kwempímbá íma sáwí-aimba kwáyáiwai Áánútun-amanko maí'mai'a kwéiwai kwesé máyáintavena kwená naaemá kumúwana kwenáúma Áánútumba ámakaiye. sáwí'o kwéowaina ááinko tátokaimpinkemba iyásinkainanaya kentáásirumpimba íma aái kwáyainata Áánútuna mayái mayánaundayavenaya kwená naaemá kumúwana kwenáúma Áánútumba ámakaiye.

15 mindáyavena ááéraan-aimba simái tarúmakonka'a sáwí'o uráampinkemba iyátinkaindayavena Ísu Káráísiti pukáiyé. mindáyavena Ísu Káráísiti aúná-aimba simái tarúmakomba póna Áánútumo asiramáímo séna kawé'ó umátínkáandamo kwaikwai'a íníye siráimba Áánútumo kwétaayain-kwaasi mayánááowe.

16-17 kwévuwesamo ombá kwaaró'á tumái tarúmaresa kwévuwowe. moóráwai puwíndayavena kwéena kwená náaindaamba mayánááon-aimba kwésivo úwoi máyaindara'a íma mayánááovo puwínasa árai'a púwiye sésa mayánááowe.

18 miráumai naaóvá'á Áánútu aivar-áímbá simái tarúmakonka'a Mósesi póí tuvuwúwana puwúwana mimpóígóná naaemá kunkáintavena Áánútu simái tarúmakonka'a

19 aiva'á Mósesi amápa-kwaasivimba Áánútuna amáámba amápa'a simátímatuwena purumakan-aráákóná naaevímbá non-úramba atímakena méme-ayauma tamayóka'a úsúmarena mindááévímbá tu'mái Áánútun-aaí agaimái makáan-auvai-kwandaaira'a tuvimpín-úmarena kwaási tinepimpá'á mirá umásuwena

20 séna maandááémá umásítai'a umái agaráátinkaumpo Áánútumo simáímo tarúmakin-aimba asirayán-áímbá kwáyáivo ísámai kawé'á oró séna

21 miráumai mindááémá Áánútuna imáyáa mósá kwémaron-danka'a tuvimpín-úmarena mindáúmpá'ó kwáyon-tantaaka'a mirá úmakaiye.

22 árai'a Áánútuna amáánkona ááimpa'a naaeómá amápa-tantaa'a kawé'á umátínkáísana moóráwaiya'i. póíya'i. ímo púwísanamo kwená naaemó ímo kúmínkakai Áánútu sáwí-imayaa íma maisiyúwáísino. naaemá kunkáimba póna Áánútu kentáásí sáwí-imayaaya kwémaisiyuwaintaawe.

Ísu sáwí-imayaaya maisiyuwáníntavai pukáin-kwasai.

23 Áánútuna imáyáa mósá makáan-dane mindáúmpá'á kwáyon-tantaare maarámán-íye. kwíyómpa'o kwáyáin-dane mindáúmpá'ó kwáyáin-tantaare miwá amankó'naankaan-damban-íye. mintántáá'ó marapá'ó kwáyon-tantaaka'a póígona naaenéí kawé'á umátínkówana mindá kawé'á uráambanivo

kwíyómpaken-tantaaka'a íma póígona naaenéin-ivo usáyaaitaraiwaina naaenéí kawe'á kwéumatinkaiye.

²⁴ miráumai Ísu Káráisiti kwíyómpa'a iyéna Áánútu aúranka'a uména kentááyávénaya imáyáa éna Áánútumba kwéaisaa-iye. úmakaan-damba naan-úrankona amaankó'naakaan-damba ímanivo kwíyómpa'a uména kentááyávénaya imáyáa éna Áánútumba kwéaisaa-iye.

²⁵ moóra-mora-ira'a moóra-tawai Áánútuna aoka'-náúmpá'á aiva'-mónó-káwáánakó póígona naaemá maimaéna iyóiyó uráintemba Ísu Káráisiti íma mirá éna mimbórá-táwai kwená naaemá maimaéna móamakaiye.

²⁶ Ísu Káráisitimo miráumaimo maimaé iyóiyó urénaraankasi kwíyóne marawé taróruronkakemba moóra-mora-ira'a moóra-tawai morá-tawai puwípuwi'a úmae iyísino. íma mirá éna ááéraan-kanaa sáwíyanka'a ánásonka'a marapá'á kuména sáwí-imagayaya maisiyuwáníntavenaya mimbórá-táwai pukáiyé.

²⁷ kentáásí kanaamó tínataamo puwónaundaya kesáámó máyaundawaina ááíntavenaya sísaá íníntaawe.

²⁸ miráumai sáwívarawaiti sáwí-imagayaa maitiyuwáníntavena mimbórá-táwai Ísu Káráisiti puwéna Áánútumba kwenáúma aména ókwara'a kuména íma sáwí-imagayaa maitiyuwáíndayavena kumínivo kwéamu'maraan-kwaasimo kuntiráíndayavena kumíníye.

10

¹ Mósesimo siráin-amaankona aambá

íma aan-úrambilan-ivo Ísu Káráísiti
 kawe'á kwéumatinkaiwaina aankóná
 amaankó'naankaan-amban-iyé. miráumai
 moórá-mora-ira'a mono'-má'yái-kwáásí pói
 tuvú'mái Áánútumba ámakaamba mirám-
 bá'yáígó Áánútumpa'a tiráan-kwaasi íma arupí
 umátínkaraiye.

² póimo tuvú'máimo Áánútumbo ámakaan-anko
 kawe'ó umátínkarainkakai Áánútuna imáyáa
 mósá makáawai miwívimbá sáwí-aimba íma
 kwáyowasa sáwí-yantaatavesa íma umbai tésa
 íma úwoi pói tuvú'mái Áánútumba áma'mae
 iráasino.

³⁻⁴ ánivo maará kwéowe. purumakankóná
 naaeówé mémeona naaeówé íma kanaán-umai
 sáwí-imayaa maitíyukaimba pósa moórá-mora-
 ira'a pói tuvú'mái Áánútumba ámakonka'a miwítí
 sáwí-mayaigotavesa imáyáa uráawe.

⁵ miráumai Ísu Káráísiti marapá'á
 kumíndayavena kwéena Áánútuntavena séna
 póimo tuvú'máimo embó ámakaane toómbó
 ámakaane íma embá arááíma
 kwétaivo kemá embá arááíma
 táíndai'a ónaundayavai súma to'mayaa
 umásínkaraane.

⁶ póimo agaisukáantavai íma aamoí kwéone.
 sáwí'o uráantavesamo póimo tuvú'máimo
 ámakaamba mindáyavai íma aamoí kwéone

⁷ simásuwe'a sé'a enáái aúvái-kwandaavimba
 kentávéna simái agaimaréna séna Áánútuwo
 kemá mé'a embá aráái táíndai'a umái ménaumne
 simái agaimakáintemba kwéune kwésune
 Áánútuntavena Ísu siráiyé.

⁸ aiva'á Ísu Káráisiti séna ámáámbo siráinten-
umai póíma tuvú'mái ámakaamba toómbá
maimái ámakaamba póíma agaisukáamba sáwí'o
uráantavesa póíma tuvú'mái ámakaambanivo
minámbá íma arááíma kwétaisa aamoí íma
kwéone

⁹ simásuwena séna Áánútuwo kemá mé'a
embá aráái táíndai'a umái ménaumne siráíye.
mindáyavena Ísu Káráisiti póímo tuvú'máímo
Áánútumbo ámakaunda-anta ivátuwena aúna-
amba Áánútumbo arááímo táínda-imayaamo
kwaránaunda-anta agaráátínkaraiye.

¹⁰ Ísu Káráisiti Áánútuna imáyáa kwaréna
Áánútumba kwenáúma aména mimbórá-táwai
pukáimba póna sáwí-imayaaya maisiyuwénaya
Áánútunde'i'a umásínkaraintaawe.

¹¹ aasiyaasi-táwai mono'-má'yái-kwáási
usásimbai mimbórá-má'yái maésa póí tuvú'mái
Áánútumba ámakaamba mimbáyáígó íma kanaán-
umai sáwí-imayaa maitíyukaimbanivo

¹² Ísu Káráisiti mimbórá-táwai Áánútumba
kwenáúma aména pukáíye. sáwí'o
uráantavenawe sáwí'o ónaundayavenayaawe
puwéna mimbáyái ánásasuwena Áánútu
ayáánúrapa'a asirayán-áyámpá'á mara'á uména

¹³ Áánútumo kwená namuro-kwáásímó
tínkaminanamo kwemó usáyaaítanintavena
amu'maréna umáyáíye.

¹⁴ miráumai Áánútumba kwenáúma ámakaimba
pósa Áánútunde-i'a kwéumatinkain-kwaasi
kasenkuí'a úmae iyónááowe.

¹⁵ mináíntávéna Áánútun-amanko

avora'á simásimuwana Áánútun-aaí aúvái-
kwandaavimba agaimaréna séna

¹⁶ Ísóigo séna moórá-kanaa tína'a aúná-aimba
simái tarútinkaandara'a kesí áamáamba tirumpiné
imáyáavine timénaumne siráíye.

¹⁷ moórá-ainkwara'a séna
miwítí sáwí-imayaawe áamááne káráraamba íma
mindáyave'a imáyáa úmae iyónaumne
siráíye
agaimaréna siráíye.

¹⁸ Áánútu sáwí-imayaa maitiyuwéna íma imáyáa
úmae iyísana póna sáwí'o uráantavesamo póimo
tuvú'máimo Áánútumbo ámakaan-amba ánásaiye.

Áánútunopata iyóno siráin-kwasai.

¹⁹ miráumai kesí kwaásiyono. Ísu Káráisiti
puwúwana kwená naaemá kumúwana kentáásí
aambá kwikáimba póta íma sáátaveta éta
Áánútuna aoka'-náúmpátá kwéiyune.

²⁰ puwéna Áánútumba kwenáúma
ámakaintavena aúná-amba kwaikwai'a ínín-
amba agaráásinkena Áánútuna aoka'-náúmpá'á
mósá arátukon-ampaanta awásámai aambá
kwi'mái Áánútunopata iyónaunda-amba
agaráásínkaraimba mindáyavetaawe

²¹ kwemá anóm-bono'-mayai-kwaasigo
Áánútuna kwaásira'a kárákwiraimba
mindáyavetaawe

²² Áánútunopata iyóno. kentáásí sáwí-imayaaya
maisiyúwáisanaya kentáásirumpinta íma aái
kwáyáísata kawe'-nóntá peréta kwenááigonta

sirumpintá tátoreta Áánútuwe aráápamai asiramái méta Áánútunopata iyóno.

²³ Áánútun-aaí árar-aimban-iye séta póta asir-amáíya tátoreta íya ivátuweta Áánútumo kawé'á umátinkanaumne siráintemba mirá ínimba póta kwenáái asiramáíya tátoreta amu'maréta méta miráyá onó.

²⁴ kesáá imáyáaya kwéeta moórá-morawai túwa'naa umai asirayáne imáyáawe timéta kawé'-máyáíyá kwémaeta miráyá onó.

²⁵ Áánútuntaveta imáyáa éta torupamáí maí'mai'a úmae iyéta évakarawaimo torupamáímo maivár-iyúmbó ivátukaantemba kesáá íma mirá éta torupamáí maí'mai'a úmae iyéta moórá-morawaiya asiramátinkanaumne. Ísu Káráisitimo kumínimba sáwíyan-kanaa kwáyáintaveta moórá-morawaiya asiramátinketa miráyá onó.

²⁶ maisáaro. Áánútuna árar-aimba iséta tátoketa kentáásí imáyáavinkembo kwembó sínaaembo umámetaamo sáwí'o úmaetaamo iyónanayaamo éna Áánútu sáwí-imayaaya maisiyuwáníntavena ó'on-amba íma kwáyáivo

²⁷ sáátaveta kwéonanamo Áánútumbo tínaaembo umámiyantavenamo sáwí-meyambo tímínasa anón-iravimbo káúgonaaontaveta amu'maréta ménaumne.

²⁸ Mósesi tímún-amaambo arááíraawai aaivimbá usásintinkaresa kaumbo-káé-kwaasimo tuwánésamo sésamo árai'a mirá kwéowe sésamo ésa íma tirumbá umátinkaiyamba tínkamiyasa puwónááomba

29 mindá umbai-yántáá'án-ivo Áánútu ááninkomba tínaaemba umámémba mindá anón-umbai-yantaa'an-ivo Áánútu simái tarúmakonka'a Ísu Káráísitina naaemá kumúwasa sáwí'o umbá maitíyukaimba mindáyavesa sésa úwoisan-tantaa'an-iyé síyawai anómba sáwí-meyamba mayánááowe. Áánútun-amanko úwoimo súwa'naa iwáíntávésa simái sáwí'a umánkaraawai anómba sáwí-meyamba mayánááowe.

30 maarán-áímbó siráimba mindá Áánútuma póna maará séna anondá meéyámbá timénaunda mindá kendéímán-iyé. sáwí-mayaiyave'a meéyámbá timénaumne séna moórá-ainkwara'a séna Ísóigo kwená kwaási tísaá umai iséna taaínkaa'a umái-meyamba timíníye siráíye.

31 Áánútu asirayánkwáráwái póna tíkena sáwí-meyambo timínímba mindá anómba táátavesa ónááovo Áánútuntave'a imáyáa é'a torupamáí maí'mai'a úmae iyé'a moórá-morawai asiramátinkanaaowe.

32 ááéma Áánútu keinárawatavena sama kamátinkonka'a umbai-yántáári'a umátinkowa'a íma ivátuwe'a asiramái méraavo mindáyave'a imáyáa oró.

33 moórá-mora-tawai amáparawai túranka'a sáwí'a umátinkesa simái sáwí'a umátínkómbanivo asiramái mé'a moórá-mora-tawai kentí kwaásimo sáwí'o umátínkómba túwa'naa úmae iyúwasa keinárawakwara'a sáwí'o umátínkómba asiramái méraawe.

34 Áánútuna kwaási-i'o unkákémbá keinárawapinkemba évakarawai ándáva'o mótínkómba tiruntávé'a umátínkówasá kenti náaindaambo tavíyááví umbá íma imáyáa é'a sé'a usáyaaitarain-tantaa'a kwíyómpa'a kwáyáimba póta maí'maita ónaumne suwaná tirunkó kawé'á uráíye.

35 mirá uráavo Áánútuntave'a asiramái mé'a kawé'-mévámbá kwémayaawe.

36 Áánútuna imáyáavinkeni'a é'a kwemó mirá umátinkanaumnemo siráin-tantaa'o mayánááontave'a asiramái maí'mai'a úmae iyiyana íma tívón-kaíno.

37 mindáyavena Ísu Káráisitimo kumínimba amu'maréna ména Áánútun-aii aúvái-kwandaavimba agaimaréna séna sáwíyan-kanaa kwáyáimba póna tíníwai íma úwoi ména tíníye.

agaimaréna siráíye. moóráva'a agaimaréna séna

38 kesí kwaásigo arupí umái máyáiwai kesé aráápamai máyáimba póna inkaisénamo siyuwénamo

kówína'o é'a íma aamoí umánkanaumne siráíye agaimaréna siráíye.

39 mináímbá siráímbanivo kesáámá inkaisésamo auwésamo kówésamo ánásanaaon-kwaasiraanta íya éta Áánútun-aaiyaveta áraire séta kwenká'á agevamáíya méta kawé'á umáíya maí'maita ónaumne.

11

Áánútun-aaiyavai áraire sésa kwenká'á agevamái máyáan-ankona kwaasái.

1 Áánútun-aaiyavesa áraire sésa kwenká'á agevamái máyáan-amba maarán-ámbán-iyé. Áánútu to'mayaa uráin-tantaataveta séta árai-tantaa'an-iyé séta amu'maréta méta súranderiyaamo ímo awánaraunda-yantaataveta séta árai'a kwáyáiyé kwésune.

2 kentáá síkwá'náma Áánútun-aaiyavesa áraire sésa kwenká'á agevamái asiramái máyóntavena Áánútu séna kawe'án-owe siráiyé.

3 naaóvá'á Áánútu séna kwíyómba maramá paáruwo súwana paárúwata mináintávéta áraire kwéseta kwéisaumne. Ímo awánáúnda-yantaapinken-tantaa'nei awánáúnda-yantaa'a Áánútu taróruraiyé.

4 naaóvá'á moóráwai áwí'a Épeo Áánútun-aaiyavena áraire séna póí tuvú'mái agaimái Áánútumba ámakowana awaaó áwí'a Kááini kwemá toómbá áká'mai Áánútumba amúwana Épeo Áánútumo sirónteni'o úntavena Kááinimo ámakowaimba usáyaaitaraiyé. Épeo Áánútun-aaiyavena áraire séna kwenká'á agevamái máyontavena Áánútu ámakon-tantaa'a awánéna kawe'án-iyé séna kwembá awánéna arupí umái máyaandawai óne siráiyé. naaóvá'á Épeo pukówasa kwentávésa sésa Áánútun-aaiyavena áraire séna kwenká'á agevamái máyon-kwaasiman-iyé kwésewata ísámaeta kwéiyumne.

5 naaóvá'á moóráwai áwí'a Ínóki Áánútun-aaiyavena áraire séna kwenká'á agevamái máyontavena Áánútu púwivo séna kunáí'maena

kwíyómpa'a móankarowasa avakáá uwááesa túwómbanivo Áánútumo áíkomba íma awánaraawe. Ínókimba Áánútumo ímo kunáíkonka'a marapá'ó máyonka'a moórawai Ínókin-ai aúvái-kwandaavimba agaimaréna séna Áánútuma aamoí ínkwáe-i'a úmae iráiyé agaimaréna siráin-aintaveta séta Ínóki Áánútun-aaiyavena áraire séna kwenká'á agevamái méráiyé kwésune.

⁶ Áánútunopa'o kwétewai Áánútu ména kwembó avakáá ónááon-kwaasi kawé'á umátínkáin-aintavesa aiva'á sésa árair-aimbaniye sésa kwenópa'a kwétewe. ímo árair-aimbaniyemo sésamo ésa íma kwenópa'a ténááowe. miráumai Áánútun-aaiyavesamo ímo áraire sésamo kwenká'ó ímo agevamáímo máyáawai Áánútu íma aamoí umátinkaniye.

⁷ naaóvá'á Áánútu Nówaamba naaémbo nonkó tuwaaténa kwaási tínkaminiye-aimba simámuwana iséna séna áraire séna non-avóvomayaapa'o kwínín-damba úmarena kwená aarai-íyámpóiyé kwenanáávú'maare umáyówana nonkó miwí íma nawíkaraiye. Nówaa Áánútun-aaiyavena áraire súntavena Áánútu Nówantavena séna arupí umái máyaane súwana Áánútumo marapá-kwáásímó sáwí-meyambo timínín-aimba iséna simátímakaiye.

⁸ naaóvá'á Áánútu Ááváramuntavena séna ená maramá tuwé aménaunda-marava'a kwaaó súwana áraire séna kwená maramá tuwéna ímo awánarom-barava'a Áánútumo amúpa'a kuréna

⁹ Áánútumo aménaumne siróm-barava'a

koména mináíntávéna áraire séna ó'om-baravaken-kwaasigoraamba kwááyu-namba úmarena méraiye. mimbárá Ááváramuntavenamo siróntemba ááninko Áísákaante anówainko Yákóponteyavenagwara'a timénaumne siróm-barava'a Ááváramu-iyaise mésaya kwááyu-namba úmaresaya méraawe.

10 Ááváramu miráumai ména moóránaopatavena imáyáa éna Áánútumo kwíyómpa'o to'mayaa úmakain-daopa'a asirayán-ávómbá kwaíkwai'a ínín-daopatavena imáyáa éna amu'maréna méraiye.

11 Ááváramu awainínkó áwí'a Séraa Áánútun-aaiyavena áraire siráiyé. Áánútu simámena séna iyámpói ankaníyone súwana árai'a kwemó sintení'a owáímán-iyé séna iyámpóimo ankánaundakanaa ánásaraiye séna íma imáyáa éna asirayámbá maéna ámu'a kauréna iyámpói ánkariye.

12 miráumai Ááváramu iyámpói anκόmba anónu'mai kómpinkemba sáwíva-kwaasi aisaavutantamba ónááowaiyavena kwíyómpa'o o'ó sáwíva'o kwáísanamo nonpá'ó nonáámááimo sáwíva'o kwáyáintemba mirán-kwáásí uwasá íma kanaán-umai táámparaawe.

13 maanáúváívimbó túwí'o agaimakáunda-kwaasi Áánútun-aaiyavesa áraire símae kwéiyesa kwenká'á agevamái maivá kwéiyesa pukáawe. Áánútu asiramái séna mirá umátinkanaumnemo siráin-tantaa'a íma máyómba némpa'a kwáyowasa úwoi aái isésa aamoí ésa sésa marapátáámó máyaundaya ó'om-baravaken-kwaasiraamba umáíya sáwíyanka'a ménaumne

símae kwéiyesa pukáawe.

¹⁴ mirán-áimbó kwéesen-kwaasi miwítí mara-úrapa'a imáyáa kwéuwata ísaraumne.

¹⁵ miwímó tukóm-barayavesamo imáyáamo urésaraai koyauweránááon-amba kwáyomba pósa awánaraasino.

¹⁶ íma mirá ésa kwíyómpa'o usáyaaitarain-ayampa'a imáyáa uráawe. mindáyavena Áánútu aamoí éna séna kesí kwaásiman-owe séna póna miwítí maru'á to'mayaa uráiyee.

¹⁷⁻¹⁸ Áánútu Ááváramuntavena asir-amái séna enááninko Áísákaampinkemba enaísaavutantambo ónááowai paáronaaowe siréna naaémba moóra-aimba áísaa umai isánáe séna enáánimba Áísákaamba tuvú-simiyo súwana Ááváramu séna Áánútu simásimena séna enááninko Áísákaampinkemba enaísaavutantamba ónááowe siráimba árai'a miráumai paárumasinkaniye séna Áísákaa mimbórá-iyámpóí úwana íma tátorena áí'maena tuvuwíndayavena kwéena

¹⁹ imáyáa éna séna Áánútu kanaán-umai puwíndavinkemba usásinankaniye séna tuvuwíndayavena úwana Áánútu séna étuwaaosúwana ivátuwena ááninkomba inkamúwana puwóntenkaani'a kwéumpinkemba áíkaiye.

²⁰ Áísákaa Áánútun-aaiyavena áraire siróntavena Áánútumo naaémbo paárinintantaatavenamo sirón-aintavena ááninkai Yákóponte Ísonte kwaaró'á tumátínkaraiye.

²¹ naaémba Yákópo anónu'mai kéna puwíndayavena kwéena tááúnka'a tátorena

kívaena Áánútun-aaiyavena áraire siróntavena Áánútuna imáyáa mósá maréna naaémbo paárinin-tantaatavenamo sirón-aintavena Yósépi ááninkai kwaaró'á tumátínkaraiye.

22 naaémba Yósépi anónu'mai kéna puwíndayavena kwéena Áánútun-aaiyavena áraire siróntavena simátimena séna Áánútu kentáásí kwaási Ísareri-kwaasi Ísípi-maravakemba ayú'mai tí'maena kentáásí maravá'á mótinkaindara'a kesiyáántamba maimaésa máútaaro Yósépi siráiyé.

23 naaémba Mósesi anóvowi kwembá ánkaresarai awánésarai kawer-iyámpóimán-iyé sésarai Áánútun-aaiyavesarai áraire sésarai kwenká'á agevamái máyóyantavesarai Ísípi-maravaken-anon-kwaasigo iyámpóiyomba tínkantuwaaromo sirón-aintavesarai íma táátavaj uyambá mináimbá karésarai Mósesimba aúpá'á ánkarojana kaumbo-kwíyómbá ánásowana minánón-kwáásígó ayáámúnko áí'maena kwená naaúmpa'a móankarowana

24 naaémba Mósesi anón-úwasa awánésa sésa Ísípivaken-anon-kwaasigo ayáámúnko ááninkoman-iyé kwésuwana Mósesi Áánútun-aaiyavena áraire séna kwenká'á agevamái máyontavena mirámó sun-áimbá ánaaemba umátimena séna kemá íma kwenáánimba úne siráiyé.

25 Ísípivaken-kwaasi sáwívar-oisamba marésa sáwí'o kwéontavesa aamoí kwéumba Mósesi ááemo ánásanin-tantaatavena íma arááima kwétowana séna umbai-yántáá'ó siménááombo

éna kanaán-iye séna Áánútuna kwaási kwená kwaási póna máyón-ayampa'a koména

26 imáyáa éna séna Áánútu kentááyávéna tiráníwaine séna usásinankaraiwaina mayái mayánaunda póna umbai-yántáá'ó kempá'ó tínimba minánkó Ísípi-kwaasiti sáwívar-oisamba mayánaunda-ankomba usáyaaitaraiye séna Áánútuma kawé'-mékómbá simíníye-imayaa éna mirá uráiyé.

27 naaémba Mósesi Ísípi-marava'a tuwé'a kónaumne sirónka'a anón-kwaasi áwáá'a áúwana Áánútun-aaiyavena áraire siróntavena kwenáároi íma inkaiséna úwoi kówéna Áánútumba íma túrandei awánarowaimba imáyáavinkemba awánarontavena úwoi kóuraiye.

28 naaémba Ísípiva'a Áánútuna kwayó'nákó kwíyómpakewai moórá-mora-naumpimpakemba aivar-íyámpóí tínkamidayavena kwéuwana Mósesi Áánútun-aaiyavena áraire siróntavena Ísareri-kwaasiti aivar-íyámpóí íma tínkaminkwae séna Ísareri-kwaasiyavena póí tuvuké'a ááto-taira'a naaemá pé'mare'a mimpóí kemá naaró súwasa mirá uráawe. mindáyavesa áwí'a tésa páásova-tanone siráamba mindá tíyótaasa-tanone siráawe.

29 naaémba Ísípi-marava'a Ísareri-kwaasi tuwésa tésa anón-donko áwí'a naae-nóné supa'á tésa Áánútun-aaiyavesa áraire sésa kwenká'á agevamái máyóntavena mindónkó tuwínkaa'a úwasa nonáámááíravamba táatowasa Ísípivaken-kwaasi kwa'maésa tésa mindómpímbá

tuwaná mindónkó kunátawisena minkwáásí tínkantasaraiye.

30 naaémba Ísareri-kwaasi sésa Yérikonaopaken-kwaasi kotínkantuweta mimbáravá'á koménae sésa kumbá Áánútu mirán-oro sirómba áraire siróntavesa mindáó'a óntandeimo ií'o úmakopa'a kókuyauku uwááesa tóyo eémesa ava'moraéra'a mirá ésa avakaetégomba komirá uwaná kweyáárika'a miní'á tawísimaena marapá'á kumúwasa Yériko-kwaasi tínkantuwesa koméraawe.

31 Ísareri-kwaasi Yériko-naopa'a íma kurónka'a kae'nárai ti'márówasarai mindáópa'a kotivúntamai awánayae sésarai kuyambá moórá-ininko áwí'a Áré'api eénánká'á nááún-ininkona naaúmpa'a kuyaná Áánútun-aaiyavena áraire séna minkáé'nárai aúpá'á tiyuwówasarai tirááiyé. Ísareri-kwaasi Yériko-naopaken-kwaasi kotínkantuwe'a koménae sésa kurónka'a Yérikokwaasi Áánútun-aaiyavesa íma áraire sirówai tínkamesa Áré'api Áánútun-aaiyavena áraire sirón-inimba íma inkánkaawe.

32 amáparawai tááimo agáyáanda ayáátáaraimba imbá pó'a amáparawai táái íma agayánaumne. miwí túwí'a Kítíyono úwana Péreke úwana Sámúsoni úwana Yépetá úwana Tévíti úwana Sámúwéri úwasa Áánútun-aai simátímakowaiye miráumai-kwaasi ésa

33 Áánútun-aaiyavesa áraire sésa kwenká'á agevamái máyóntavesa pósa miwívínkémbá évakarawai namuro-kwáásí usáyaaitesa arupí umái miwítí kwaásira'a kárákwiyesa Áánútumo

asiramáimo séna mirámó ónaumnemo siróntemba
umái máyówana Áánútu aváár-íyán-tóika'a awáá
urówana íma vówasa mésa

³⁴ miwívínkémbá évakarawai anóni'a
pisíntukowasa miwítí namuro-kwáásí
tínkamonaé suwaná Áánútu tíyótinkowasa kawé'á
umái mésa íma asiramái máyówana Áánútu
asiramátinkowasa mésa miwítí namuro-kwáásí
tínkantuwesa méraawe.

³⁵ évakar-inimba Áánútun-aaiyavesa áraire
sésa kwenká'á agevamái máyontavena
miwí timááraamo pukómpinkemba Áánútu
usásintinkaraiye.

namuro-kwáásí évakarawai tátoresá sésa
Áánútumbo tínaaembo umámiyataamo éta íya
tínkameta étinkanaumpo Áánútumbo tínaaembo
ímo umámiyataamo éta tínkamonaumne suwasá
Áánútumba íma sínaaemba umámenaumne sésa
ímáyáa ésa púwónana Áánútu súwa'naa ínata
kwíyómpata maí'maita ónaumne suwasá tí'a
úni'a umátínkówasa pukáawe.

³⁶ Áánútun-aaiyavesa áraire sésa kwenká'á
agevamái máyóntavesá miwítí namuro-kwáásí
évakarawaiyavesá tuwíráái sésa tínkambae
kwéiyesa évaka'a tíyayaanka'a asááumai tí'maesa
ándáva'a mágwétiyuwesa

³⁷ évakarawai óntandei tínkamuwasa
púwúwasa évaka'a maánkáára'nei taasa'naasá
kwéumasuwesa évaka'a taánasatanei túvimba
aira'naará kwéuwasa kwévuwuwasa évakarawai
íma kawer-únánkwátói urésa sipisípi-ayau-
unankwatoi uwasá évaka'a méme-ayau-
unankwatoi urésa íma kawé'-náúmpimpá'á

kwégwaesa úwoivimpa'a kogwáísagwai ésa íma toómbá makówasa sáwí'a umátinkesa umbai-yántáárí'a umátinkesa

³⁸ kawe-kwáásí-í'a umái máyóntavesa ti'mátuwowasa kówesa kwaásimo ímo máyópa'a kwénaaesá omápa'a mésa maipíné muri-áivíné kwaésa miráumai mésa kawe-kwáásímá pósa sáwí'o umátínkówaivimba íma máúmba keyáára'a maémáéwe.

³⁹ mirán-kwáásí Áánútun-aaiyavesa áraire sésa kwenká'á agevamái máyóntavena Áánútu séna kawe'án-owe siráivo marapá'á máyónka'a Áánútumo mirá umátinkanaumnemo siráintanta'a íma awánowana

⁴⁰ Áánútu miwíyávéna amu'maráaro séna naaémbo keséyaamo ménaaon-kwaasiyavena imáyáa éna kawer-ámbá kentááwé miwíyé kasenkuí'a umásinkanin-anta kwisínkaraiye. mindáyavesa marapá'ó máyónka'a íma awánaraawe.

12

Áánútu kentáásivowai-i'a kwéin-kwasai.

¹ miwí miráumai máyómbanivo kesáá maaráyá ónaumne. miwí Áánútun-aaiyavesa áraire siráawai torupamáimo máyómpimbo kesáá avumpinkáántá máyaunasaraanta Áánútun-aaiyavesa áraire sésa kwenká'á agevamái máyón-amba kwéagaraasinkaawata mindáyaveta umbai-yántáá'á ivátuweta kentáámó sáwí-imayaaomo tátokaimba ivátuweta kwaásimo

isaaisésaraambo kwégwesaraambo mimbórá-
ímáyáámó kwégwaraantemba Áánútumo
agaráásínkarain-ampata íma sívón-káínata
asiramáíya kónaumne.

² kwaásimo isaaisésaraambo kwégwesaraambo
ayááivá'ó kwáyáim-beyantavesamo imáyáamo
ontembá Ísuntavetaawe su'mai imáyáaya onó.
Ísu imáyáaya símakaisata Áánútun-aaiyaveta
áaireya kwésunanaya imáyáaya kwésimimba
póta Áánútuweya aráápamai mai'maita úmaeta
iyónaundayaawe. Ísu naaémbo arunkó aamoí
ínín-imayaa éna póna taaira'ó puwíníntavena íma
a'áo séna taaira'ó púwón-antavesamo tigaeyávésa
kwéomba íma imáyáa éna póna Áánútu kawáá
uráiwai ayáánúrapa'a asirayán-áyámpá'á mara'á
máíiye.

³ Ísuntave'a imáyáa oró. marapá'ó máyonka'o
sáwí-kwaasi sáwí'o umánkáva'o iyúwanamo asir-
amáímo maimaénamo iráimba imáyáa é'a íma
tívón-káína'a íma ivátuwe'a asiramái máéro.

⁴ sáwí-yantaatave'a kárákwimae'a kwéiye'a
asiramái máyáampinkemba íma tínkamowa'a
pukáawe.

⁵⁻⁶ Áánútu asiramátinkanintavena séna
kesiyáámumbaare kesáánimbaare isáaro súwana
agaimaréna siráin-aimba imáyáa oró. maarán-
áimbá séna

Ísóigo arumbá tímakaiwai arupí kwéumatinkena
kesáánimba owémó kwésiwaiyavena kesáái
isáígwáe séna kwétinkamiye. mindáyavai
kesááninkoo Ísóigo arupí umánkáimba íma
úwoisan-tantaa'an iyé-ímáyáá éma sáwí'o

uráanda asiramái simámakaimba enarunkó
 íma sáwí'a íno
 agaimaréna siráíye.

⁷ umbai-yántáá'ó kentópa'o kwétimba Áánútu
 kawé'á kwéumatinkena kwená iyámpói owaná
 póna mirá kwéumatinkaiye. amápar-iyampoi
 kawé'á ónááontavesa miwí tinóvowi arupí
 kwéumatinkaawe.

⁸ Áánútu amápa'a kwená iyámpói umbai-
 yántáápínkémbá arupí kwéumatinkaimba umbai-
 yántáá'ó kwáyáiwai Áánútuna iyámpóin-ovo
 umbai-yántáá'ó ímo kwáyáiwai ó'owiti iyámpóin-
 owe.

⁹ moórá-ainkwara'a súnda ísáaro. marapákén-
 késívóisaiya arupí umásínkaraawata miwí táái
 iséta miráumai kwíyómpaken-kentaasivo áái iséta
 kawé'á umái méta minánón-áímbá miráyá onó.

¹⁰ sáwíyan-kanaa marapákén-késívóisaiya miwítí
 imáyáavinkemba arupí umásínkáantaanivo
 Áánútu kawé'á umátinkanae séna kaweré
 su'maiya umáíya ménaundayavenaya kwemó
 kawé'ó umáímo máyáintemba miráyá
 ónaundayavenaya arupíya kwéumasinkaiye.

¹¹ arupí kwéumasinkaindarata sirunkó umbái
 kwétainata íya aamoí éta naaémba minúmbái-
 yántáákó kawé'á umásinkaindarata minúmbái-
 yántáákóná anondá paru umái kawé'á umái
 ménaumne.

mirám-baaran-oro siráin-kwasai.

¹² miráumai kárakwiye'a tiyáántán-kwimai mé'a

¹³ arupí-amba imáyáa umái kwaráaro.
 keinárawapinkemba évakarawai tuwánésa sáwí-

amba kwáráavo sé'a kawé'á umái mé'a arupí-
 amba kwáráaro.

¹⁴ tiyáántán-kwimai amáparawaiye paru umái
 máéro. ímo kaweré su'mai umáímo máyáawai
 Ísóigomba íma awánanaaovo kaweré su'mai umái
 máéro.

¹⁵ keinárawapinkemba évakarawai Áánútu
 úwoi kwétuwa'naa-iwaimba auwáúnavo
 sé'a kárákwiyoro. keinárawapinkemba
 évakarawai tirunkó sáwí'a índarakemba misáwí-
 ímáýááo amápa-kwaasivimba kóyáwé iváínivo
 kárákwiyoro.

¹⁶ sáwí-yantaatave'a tirááiyave'a ováínivo
 kárákwiyoro. naaóvá'á moóráwai áwí'a
 Íso Áánútuntavena íma imáyáa éna sáwí'o
 uráintemba keinárawapinkemba évakarawai mirá
 ováínivo kárákwiyoro. kwemá Áánútuntavena
 íma imáyáa kwéuwaimba moórá-tawai áái
 kwéankowana ávákontavena séna ená toómbá
 nasímínana mintónkóná anondá emá aivar-
 iyámpói aúrénana kenkáisivowa kawe-kwááró'á
 tumánkaniye séna

¹⁷ ména naaémba moórá-imayaa éna kesivo
 kawe-kwááró'á tumásinkainkwae séna anón-
 ivi'a tówana ayowámá ávákomba kawe-kwááró'á
 tumánkena póna kwembá íma tumánkowane
 ááémo sáwí'o uráin-tantaako ayowámá
 kawe-kwááró'á tumánkanin-amba ítáraiye.
 keinárawapinkemba évakarawai mirá-sáwí'á
 ováínivo kárákwiyoro.

¹⁸ naaóvá'á Ísareri-kwaasi Sáínai-omar-
 andampa'a komáyówana anón-irama kwégena
 tinepái kwégowasa uwaná anómba túnkowane

anón-unda torówana

¹⁹⁻²⁰ uwíremba anónka'a aú'mai iyúwana
aaigówé su'mai séna kwaásiye póiye
maanómáká'ó tíya'o é'a óntandei tínkamiyasa
puwónááowe súwasa mináimbó ísón-kwaasi
táátavesa ésa sésa ókwara'a moórá-aimba íma
sínata isánáe sésa táátavesa ésa

²¹ awánon-tantaa'a anómba táátavesa uwaná
Mósesi séna sáate kéna siyántambá taráiyé
siráiyé. naaóvá'á Ísareri-kwaasi mirán-tántáá'á
koawánaraavo keinárawa'a mirán-tántáá'á íma
kogwéawanaawe.

²² íma mirá é'a Áánútunopa'o tiráamba
maaráání'a kwéowe. moórá-omako
áwí'a Sáiyono-omapa'a té'a Áánútu asir-
ayánkwáráwáiná naaópa'a té'a kwíyómpa'a
aúná-nao'a Yérúsaremu-naokaan-daopa'a
té'a kwíyómpaken-kwayo'narawa'o sáwíva'o
torupamáimo mésamo Áánútu áwí'o mósá
marésamo aamoí kwéopa'a té'a

²³ aiva'ó Áánútunopa'o tésamo kwená kwaási-
i'a umái máyáapa'a tiráawe. kwíyómpa'a
aúvávimba miwí túwí'a agaimakáiyé. Áánútu
amáparawai miwímó máyáawaina ááintavena
tísaa íníwainopa'a té'a marapá'ó arupí
umáimo máyówanamo Áánútumo kasenkuí'o
umátínkaraiwai kwíyómpa'a miwí timantómbó
máayáapa'a té'a

²⁴ Ísunopa'a Áánútu aúná-aimbo simáimo
tarúmakaimba kwéagaraasinkaiwainopa'a
tiráawe. naaóvá'á Kááini ávákomba Épeomba
tuvuwúwana puwúwana kwená naaemá

kumúwana mindáyavena anondá sáwí-meyamba amínkwáe siráimbanivo Ísuna naaemó kunkáimba kwaási kawe'a kwéumatinkaimba kwenópa'a tiráawe.

²⁵ Áánútu keinárawatavenamo aaimó sínda-aimba íma araaisé'a kárákwiyoro. naaóvá'á Mósesi marapá'á ména Áánútun-aaí simátimuwasa arááíraawai sáwí-meyamba mairáawe. miráumaimo kwíyómpakewaimo simátiminda-aintaamo araaisé'nááowai árai'a sáwí-meyamba mayánááovo kárákwiyoro.

²⁶ naaóvá'á Áánútu Sáínai-omapinkemba aaí súwana anóm-barima taráimbanivo ívé'a asiramái séna moórá-kanaa tínimba ókwara'a anóm-barima taaó senaná kwíyónkowe maraówé anóm-barima táníye siráíye.

²⁷ ókwara'a anóm-barima taaó sénaumnemo siráin-ainkona ááimba maarán-íye. marímo tánín-tantaa'a naaóvá'ó tarórurain-tantaa'a póna ánásanivo maríma ímo kanaán-umai táínda-yantaa'a kwaíkwai'a íníye.

²⁸ miráumai marímo tánimba Áánútu kentáará'á kárákwiraimba póna íya siyuwánimba póta sirunkó kawe'á ínata aamoí éta kwentávéta éta kwenáwí'a mósá maréta kwená imáyáa mósá máraandayavenaya aamoí íníye.

²⁹ kankambó aú'maimo iravímbó agaisúwáantemba Áánútu mirá ínata póta kwená imáyáa mósá maréta ménaumne.

13

Áánútu aamoí ínkwáe-i'a oro siráin-kwasai.

¹ Ísu Káráisitiye tarúmai máyáawai Áánútuna akúní'a umái máyáamba pó'a moórámorawaivimba kentirumbá kwétime'a íma ivátuwaaro.

² namu-kwaasímó tíya'o é'a toómbá naambá kwétime'a íma ivá'á tiyúwáaro. évakarawaimo mirámó uráamba íma marapá-kwáásí kawe'á umátínkaraavo kwíyómpaken-kwayo'narawa'a mirá umátínkaraavo íma kwíyómpakewai owé-ímáyáá uráavo marapákén-kwáásí owé-ímáyáá uráawe. mindáyave'a namu-kwaasí túwa'naa oro.

³ Áánútuna kwaásivinkemba kwená kwaási onkákémbá évakarawai tí'maesa ándáva'a mótínkáamba miwisé ándáraamba umái maémáyáambanivo mindáyave'a imáyáa é'a túwa'naa oro. umbai-yántáá'á miwívímbá kwáyáin-kwaasi keinárawapinkwara'a miráumai umbai-yántáákáámbá kwáyáiwain-ovo imáyáa é'a túwa'naa oro.

⁴ aaraimó kwaaimó máyáawasa kwaaimó aaraimó máyáawasa kwéon-amba kawer-ámbánivo aarai íma sáwí-anka'a nááówasa kwaai íma sáwí-anka'a nááówasa miráumai máyáavo aarai-úmóyáné kwaai-úmóyáné íma oró. mirámó íyanamo éna Áánútu sáwí-meyamba timíníye.

⁵⁻⁶ Áánútu séna íma tiyuwé'a túwa'naa ónaumne mináímbá siráintaveta asiramái méta séta Ísóigo kwésuwa'naa-imba pó'a kwaásimo sáwí'o umásinkaiyamba íma sáá'a káníye séna Áánútun-aaí aúváivimba agaimaréna siráimba pó'a óntantave'a íma anón-imayaa é'a mirán-tántáákó kembá tátoraina'a sáwí'a

iiyáváinivo makáan-tantaatave'a sé'a mindá kanaán-iye seró.

7 ááéma kentí anón-kwaasi Áánútun-aai simátímakaawaiyave'a imáyáa oró. miwímó máyón-aaine pukáan-aaine imáyáa é'a Áánútuwemo aráápamaimo maémáéntemba mirá oró.

8 Ísu Káráisiti naaóvá'ó uráintene minká'ó mirá uráintene ivékwara'a mirá kwéintene naaénkwara'a mirámó ínintene. mindáyave'a

9 toómbá aambá áúmbakaan-amba kwaránááomba íma túwa'naa ínivo Áánútu úwoi súwa'naa umáíya kwéasiramasinkaivo ó'on-o'om-bonor-aimba kampa'-mónór-áímbá isé'a kwaráavainivo kárákwiyoro.

10 Ísu Káráisitimo puwénamo kwenáúmo Áánútumbo ámakaintavenaya kwésuwa'naa-imbanivo mono-náúmpá'ó mono'-máiyái-kwáásímó póímo tuvú'máímo Áánútumbo ámén-kwaasi íma kanaán-umai kwétuwa'naa-iye.

11 aiva'-mónó-káwáánákó kwaási sáwí'o uráantavena póí tuvukéna naaemá umaéna Áánútuna aoka'-náúmpá'á irena mindááémá tuvimpín-úmáráisasa mimpóí mindáókona aaumépa'a íma nésa agaisukáawe.

12 miráumai Ísu Káráisiti kentááyávéna imáyáa éna sáwí-imayaa maitiyuwánaumne séna íma a'áo súwasa áí'maesa mindáókona aaumépa'a móankaresa tuvúwúwana puwúwana kwená naaemá kunkáíye. mirámó uráimba póímo tuvú'máímo Áánútumbo ámén-kwaasi íma kanaán-umai kwétuwa'naa-ivo kentáá kwésuwa'naa-iye.

13 Ísumba áí'maesa mindáókona aaumépa'a móankaresa tuvúwúwana pukáimba miráumai mono'-náúmpá'ó póimo tuvú'máimo Áánútumbo ámén-amba tuwáúnasaya kwembó simáimo sáwí'o umánkaraantemba kentáágwará'á simái sáwí'a umásínkáamba póta íya kwentá auwánaumne.

14 marapá'ó kwaíkwai'o ínín-dao'a íma kwáyáintaveta kwíyómpa'o maí'maitaamo ónaunda-naopata imáyáaya éta póta íya kwentá auwánaumne.

15 Áánútumbo póimo áméntemba Ísu Káráisiti kentááyávénawe séna pukáintaveta Áánútuna kwaási úne súndawaiya aamoí umánkámae kwéiyeta kwenáwí'a mósá maréta íya túwáano.

16 kawé'á umátinketa túwa'naa eta íyaamo túwáandayavena Áánútu aamoí íníye.

17 kentí anón-kwaasi táái isé'a kwésentemba mirán-oro. keinárawaka'a kawé'á umái kárákwimae kwéiyesa naaémbe Áánútumba mimbáyáiyávé'a simámenaaowe. miwí tááimo isámaimo kawé'ó íyasamo ésa aamoí íya'a mindáyave'a kawé'á umái ménaaowe. miwí tááimo ímo isámaimo kawé'ó íyasamo ésa miwítí mayái umbaí táína'a mindáyave'a íma kawé'á umái ménaaowe.

18 imáyáa éta kentáásirumpinta íma aai kwáyáísata amápa-tantaataveta arupíya ónáeya kwésumpo kentááyávé'a Áánútumpa'a námúnaa símae íyóro.

19 asiramái simátíme'a sé'a ókwará'a kentópa'a sáwíyanka'a kónaunda-amba Áánútu paárinintave'a námúnaa seró sune.

námúnaa siráin-kwasai.

²⁰ Áánútu paru kwéumatinkaiwaina ááinko éna Ísóigo Ísu pukáimpinkemba usásinankarowana puwúwanamo kwená naaemó kunkáintavena póna simái tarúmakin-aimba kwaíkwai'a ínana sipisípira'o kárákwiraiwaimo intembá Ísóigo Ísu kentáará'á kwégarakwiyiye.

²¹ Áánútuna imáyáavinkeni'a ónááontavena Áánútu asirayámbá timíníntave'a námúnaa kwésune. Áánútu kentáásirumpinta mayái kwémayaimba Ísu Káráísitina asirayándéi kwembó arááimo taim-báyái Áánútu mayáníntave'a námúnaa kwésune. Ísu Káráísiti áwí'a aasiyaasí anómba kwaíkwai'a kwéimba árar-aimba intávé'a námúnaa kwésune.

²² kesí kwaásiyono. asiramái simátime'a sé'a asiramátinkanaundayave'a maanáúvái má agaimái timúnda íma ayáátáár-aimban-ivo kwempa'á mé'a ísáaro.

²³ moórá-aimba ísáaro. moóráwai áwí'a Tímóti ándávakemba kwéayurankaamba póna ááémo tína'o é'a kentópa'o kóndara'a áí'mae'a kónaumne.

²⁴ kentí anón-kwaasiyavetaawe Áánútuna kwaási amáparawaiyavetaawe simátime'a sé'a kawé'á umái máero kwésune. Áánútuna kwaási Ítári-marayakewai simátimesa sésa kawé'á umái máero kwésewe.

²⁵ Áánútu úwoi kwétuwa'naa-intave'a námúnaa kwésune.

kesáái ánásaiye.

aúná-aimba simái tarúmakain-kwasai
The New Testament in the Kosena Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kosena long Niugini

copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kosena

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

363afe94-0b4c-5e94-bf3b-b68ce841dec7